

ЧЕРЕЗ МІСЦЕВУ ТА РЕГІОНАЛЬНУ ДЕМОКРАТІЮ — ДО ЕФЕКТИВНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ

Напередодні державного свята — Дня Конституції України друкуємо думку міського голови Володимира Удовиченка щодо пошуку нової організації суспільних відносин, нових моделей співвідношення суспільство — людина — влада. На його погляд, держави сучасних типів вичерпали свій ресурс. Вони відстали від рівня розвитку суспільства, суспільних відносин, можливостей кожної людини. Влада в усіх куточках землі втратила довіру свого джерела суспільства в цілому й людей зокрема. На думку Володимира Петровича, національною ідеєю для України може і повинна стати українська державність.

Пропонуємо авторське визначення:

ДЕРЖАВНІСТЬ — основні принципи організації суспільства, відносин людини і влади, реалізація яких створює найсприятливіші умови для всебічної реалізації особистості, її прав, свобод і можливостей.

ДЕРЖАВА — механізм реалізації цих принципів.

Що було, є і що буде стабільним за усі роки становлення української державності — так це питання про модель влади і саму владу!

Що робити? Що потрібно зробити для того, щоб побудувати найоптимальнішу для України демократичну модель влади з урахуванням таких досягнень, як у країнах сталої демократії (США, Франція, Німеччина) та країнах молоді демократії (Чехія, Словачія, Словенія)?

По-перше, потрібно віддати належне існуючій Конституції, яка відповідає основним європейським принципам.

По-друге, необхідно зробити детальну експертизу існуючих

норм Основного Закону та виявити проблематичні положення. Цю роботу могли б провести незалежні експерти, в тому числі і члени Венеціанської комісії.

Одну умову при цьому ми повинні виконати самі — визначити нарешті одну із форм правління держави:

- парламентську республіку;
- президентську республіку;
- президентсько-парламентську чи
- парламентсько-президентську.

Будь-яку! За великим рахунком, це непринципово. Головне — відповідність загальноновизнаним принципам демократії та дотримання в правовому полі балансу різних гілок влади умови підвищен-

ня ролі представницької влади усіх рівнів, особливо парламенту.

Важливо для українського суспільства зрозуміти значення демократії як такої. Демократія — це не тільки і не стільки право обирати і бути обраним, а перш за все, можливість через делегування свого права управляти державою і встановлювати правила суспільних відносин, впливати на стратегічні рішення державного, загальнонаціонального рівня, контролювати владу усіх рівнів і мати можливість відмовлятися від політиків, які втрачають довіру людей. Це можливо тільки у громадянському суспільстві.

(Закінчення на стор. 2)

ЧЕРЕЗ МІСЦЕВУ ТА РЕГІОНАЛЬНУ ДЕМОКРАТІЮ — ДО ЕФЕКТИВНОЇ ПОЛІТИЧНОЇ СИСТЕМИ

сьогодення – соціальне замовлення. На порядку денному – пошук філософії нової організації суспільних відносин, нових моделей співвідношення: суспільство – людина – влада. Саме ось тут конче необхідно зробити суттєве зауваження про те, що ніхто не може обмежити свободу людини, крім її самої.

Держава зобов'язана стати опорою реалізації можливостей своїх громадян.

Як знайти нову, сучасну істину свободи з її необхідним обмеженням? Відповідь потрібно шукати через теорію та практику існування громадянського суспільства, розвиток кардинально нового, сучасного самоврядування в широкому спектрі суспільних відносин, реалізації сучасної концепції рівних можливостей.

Поліпшення можливостей та якості життя населення, як ключова парадигма соціальної держави, не пов'язується винятково з матеріальним становищем. Сюди включаються доступ до освіти та працевлаштування після її отримання; наявність найнеобхіднішої медичної допомоги за місцем проживання; можливість для бідного не втрачати почуття гідності та захищеності власного життя. Нова парадигма передбачає також розширення співучасті народу в прийнятті політичних рішень, формуванні своєрідної нової сили, так званого громадянського суспільства, яке узгоджувало б інтереси держави та ринку і підпорядковувало їх потребам громадськості.

Мотивацією "дорожньої карти" пошуку оптимальної моделі держави повинна (на мій погляд) стати необхідність завершення конституційної реформи в Україні та відповідного перегляду національного законодавства з метою імплементації принципів організаційної, правової, матеріальної і фінансової автономії органів місцевого самоврядування, закладених в Європейській хартії місцевого самоврядування.

За такої моделі держава, забезпечуючи широкий спектр безоплатних соціальних гарантій і послуг, несе максимальну відповідальність за благополуччя населення, що зовсім не виключає існування недержавних (приватних і корпоративних) інститутів соціальної політики.

Проблеми економічного, у тому числі соціального, зростання дуже складні і багатовекторні, тому і потребують комплексного науково обґрунтованого підходу. Дослідження показали, що складовими фінансової стабілізації та економічного зростання могли б стати:

- політичне забезпечення реформ і їх підтримка на рівні як виконавчої, так і, безумовно, законодавчої влади;
- адміністративна реформа, створення ефективної системи управління без можливості безпосереднього втручання в ринкову діяльність суб'єктів підприємницької діяльності;
- підвищення ефективності використання ресурсів;
- введення системи жорстких обмежень бюджетних витрат;
- залучення внутрішніх та зовнішніх інвестицій;
- створення власної фінансово-кредитної системи з метою сприяння становленню і розвитку вітчизняного виробництва товарів та послуг як основи економічного зростання та фінансової стабільності країни.

Функціональна модель (схема) соціальної держави

Безперечно, що Україною сьогодні управляють не президенти, прем'єри, депутати Верховної Ради. Україною управляють гроші в умовах, коли особисті інтереси стоять над суспільними.

Через досконалу політичну систему, через демократичну правову державу, децентралізацію державного управління, сильне регіональне та місцеве самоврядування ми зможемо побудувати оптимальну модель. Сьогодні для цього потрібно тільки одне – політична воля та об'єднання зусиль навколо державності України. Саме вона може стати національною ідеєю.

До всього цього ще одне суттєве зауваження, яке відноситься до виборчої системи на пропорційній основі. На мій погляд, прохідний відсоток потрібно не збільшувати в перехідний період суспільних відносин, а зменшувати до 1,5 – 2%. Таким чином ми вирішимо дві важливі проблеми:

- по-перше, у Верховній Раді будуть представлені думки, ідеї та уподобання більш широких верств населення, інтереси меншої, але вагомої частини суспільства і, таким чином, ми відійдемо від "кривого політичного дзеркала". Далеко відстоїть від об'єктивності той факт, що в парламент не потрапили такі політичні сили, як Українська народна партія (партія української національної ідеї), Народна партія України (широке представництво сільськогосподарських виробників), партія "Віче" (з ліберальними ідеями), Блок Наталії Вітренко (як справжня опозиція до всіх), Народно-демократична партія – партія народної демократії на чолі з Л.П. Супрун.

Яскравим прикладом широкого представництва є міська рада Славутича, де представлено 7 політичних сил і навіть представник Блоку "Не так!";

- і по-друге, зменшимо кількість пропорційного перерозподілу незароблених у виборчій боротьбі мандатів, а це біля 25%.

Є велике переконання в тому, що місцеве самовряду-

вання, як можливість створення самодостатніх, самоврядних територіальних громад, бажаня і необхідність взяти на себе відповідальність за розвиток територій, з яких складається велика наша країна, могло б стати великою об'єднуючою національною ідеєю.

Потрібно зрозуміти: немає принципового значення, яка модель може бути прийнятою, – головне, щоб вона відповідала принципам демократії.

Завершується ще один етап в новій виборчій системі – пропорційний, який і став складовою політичної реформи. На основі практичної діяльності ми можемо зробити детальний аналіз як здобутків, так і негативних моментів.

Позитивні, на мій погляд, такі здобутки:

- більше демократії і більше свобод, більше відкритості суспільства, може, в хаосі, але більше;
- значно розширилось інформаційне поле в цілому та з'явилась гама різних думок, точок зору;
- створені сприятливі умови для партійного будівництва як головної складової демократії в цілому (партії сьогодення – кишенькові, під певних людей, з критичним впливом на формування виборчих списків грошей, в переважній частині нечесно зароблених, відсутність практичного впливу рядових членів партії на створення та реалізацію програм і статутів первинних партійних організацій);
- більше розуміння значення місцевого самоврядування, хоча і на фаховому рівні, та необхідність приведення Закону України "Про місцеве самоврядування в Україні" у відповідність до Європейської хартії місцевого самоврядування;
- з'явилося повне усвідомлення необхідності пошуку та реалізації нової моделі влади в Україні з фаховим висновком, що діюча – практично і теоретично збанкрутіла;
- з'являється де-факто регіональне самоврядування Ук-

раїни (прикладом того може бути співпраця Київської обласної державної адміністрації та Київської обласної ради).

Негативні:

- відсутність (повна) системності та комплексності здійснення політичної реформи як в теорії, так і на практиці;
- нереалізація розмежування повноважень та компетенції між різними гілками влади;
- надмірна політизація місцевих рад як на рівні регіонів (область, район), так і на рівні органів місцевого самоврядування;
- недосконалість виборчої системи в Україні, розірваний ланцюг взаємовідносин виборців і влади;
- продовження процесу централізації державного управління;
- недооцінка місцевого самоврядування як моделі місцевої демократії та ігнорування основних принципів Європейської хартії місцевого самоврядування;
- системне порушення Конституції України щодо формування місцевих бюджетів. Критична відсталість Бюджетного кодексу та формульної системи розрахунків показників місцевих бюджетів.

Що робити?
Перш за все, побудувати "дорожню карту" необхідних складових реформ:

1. Визначитись з моделлю держави Україна.
2. Внести відповідні зміни до Конституції України (можлива нова редакція Конституції).
3. Привести законодавство України у відповідність до прийнятої моделі на основі відповідних класичних стандартів демократії.
4. Прийняти закони України в новій редакції, головні з них:
 - "Про місцеве самоврядування в Україні" на засадах безумовної відповідності принципам Європейської хартії місцевого самоврядування;
 - "Про соціальні стандарти";
 - "Про зміни до Бюджетного кодексу України" та постанови Кабінету Міністрів України щодо формульної підходу формування бюджетів та міжбюджетних відносин; створити систему відповідальності держави за ресурсне забезпечення делегованих нею прав на рівень місцевих влад;

- "Про місцеві податки і збори";

- Податковий кодекс України;
- "Про комунальну власність";
- "Про громадські організації та об'єднання органів місцевого самоврядування";
- пакет законів України щодо реформування адміністративно-територіального устрою України та адміністративної системи на засадах принципу субсидіарності.

5. Провести загальнонаціональний круглий стіл за участю вищих посадових осіб держави в прямому ефірі на основних каналах телебачення щодо розвитку місцевого та регіонального самоврядування в Україні та відпрацювати План дій щодо спільних зусиль усіх гілок влади з реалізацією його до 2008 – 2009 років. Цей захід провести в рамках Європейського тижня місцевої демократії.

При необхідності – обґрунтувати, підготувати та провести дострокові вибори в новій політичній системі. Перейти від політики "латання дірок" в усій сфері суспільних відносин до стратегічної політики, відпрацювати основні засади геостратегії і геополітики та відповідних кардинальних змін, при цьому мати головну стратегічну мету – стрімкий соціально-економічний розвиток України та суттєве підвищення рівня якості життя її громадян.

Місцеве самоврядування України, місцеві влади, міські голови проходять сьогоденні іспити на зрілість. Цей іспит створений **тарифіацією**, яка зараз відбувається в більшості населених пунктів та регіонах України. Практично знову іде наступ на місцеве та регіональне самоврядування. Боротьба з тарифами автоматично переходить в симптом антидемократичної хвороби, яка, якщо її не переможуть, може привести до надцентралізованої, авторитарної держави на довгі роки.

Саме тому є актуальним питання про **добросовісне**

муниципальне управління, про совість, мораль та рівні

можливості.

Міський голова

Володимир УДОВИЧЕНКО